

INOVACIJA OMOGUĆUJE ZDRAVIJI ŽIVOT

BRZA I RAVNOPRAVNA DOSTUPNOST NOVIH INOVATIVNIH LIJEKOVA JE ETIČKI, SOCIJALNO I EKONOMSKI OPRAVDANA

SANI POGORILIĆ

DIREKTOR HRVATSKE UDRUGE INOVATIVNIH PROIZVOĐAČA LIJEKOVA

↳ Danas je posve neupitno da je omogućavanje brze i ravnopravne dostupnosti novih inovativnih lijekova etički, socijalno i ekonomski opravdano. A gledajući unatrag upravo

na stopa smrtnosti za više od 45 posto. No posao ni izdaleka nije gotov jer i danas u zdravstvu postoje brojna neodgovorena pitanja na koja se od farmaceutske industrije očekuje pronalaze-

RAZVOJ SVAKOG NOVOG LIJEKA INDUSTRIJU STOJI VIŠE OD MILIJARDU DOLARA, A OD TRENUTKA OTKRIVANJA MOLEKULE DO DOLASKA NA TRŽIŠTE U PRAVILU PROĐE 14 GODINA

su inovacije u razvoju novih lijekova na neki način mijenjale svjetsku povijest.

Primjera je bezbroj. Bolesti poput difterije, sifilisa, hripavca, boginja i dječje paralize iskorijenjene su u mnogim dijelovima svijeta upotrebom antibiotika i cjepiva, a zahvaljujući lijekovima danas osam od desetero djece može preživjeti leukemiju. Posljednja istraživanja pokazala su da je upravo zbog upotrebe inovativnih farmaceutskih lijekova u posljednjih 30 godina smanje-

nje odgovora, od liječenja bolesti poput Alzheimerova, brojnih vrsta karcinoma, metaboličkih poremećaja do rezistentnih sojeva bakterija. Sve je to prepušteno privatnom sektoru od kojeg se očekuje održivo poslovanje, i istodobno ulaganje znatne količine novca u dugotrajna i neizvjesna istraživanja. Naime, od 7.000 spojeva koji godišnje uđu u proces istraživanja i razvoja i koji predstavljaju potencijalne nove lijekove samo njih 35 na koncu i dođe do pacijenata. Razvoj svakog

novog lijeka industriju stoji više od milijardu dolara, a od trenutka otkrivanja molekule do dolaska na tržište u pravilu prođe 14 godina.

Primjena inovativnih tehnologija, inovativnih lijekova i medicinskih proizvoda izravno je povezana s poboljšanjem zdravstvenih ishoda i produljenjem životnog vijeka ljudi, te posljedično s povećanjem radne sposobnosti i produktivnosti stanovništva, ekonomskim rastom i blagostanjem društva. Gledajući u tom kontekstu, možemo reći da bolesnici imaju pravo na inovaciju.

No situacija u Hrvatskoj nije sjajna. U odnosu na europske zemlje, inovacija kod nas kasni od dvije do šest godina, što znači da su za to vrijeme našim bolesnicima nedostupni lijekovi koji dodatno produljuju život, unapređuju zdravlje i kvalitetu života. Pritom se u Hrvatskoj uočava i visoka stopa loših ishoda liječenja karcinoma i kardiovaskularnih bolesti zbog porasta učestalosti i smrtnosti te je Hrvatska na ljestvici Euro Health Indexa za 2012. godinu svrstana na pretposljednje mjesto. Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, ulazak novih lijekova na Listu zaustavljen je 2011. godine. Od 2003. godišnje se na listu uvrštavalo samo nekoliko lijekova dok je vrhunac bio 2010. godine kada su uvrštena 42 nova lijeka. Nakon toga slijedi pad i prestanak obnavljanja Liste sve do svibnja 2013. godine kada na Listu dolazi 13 ino-

DOPRINOS INOVATIVNIH LIJEKOVA

- U posljednjih 60 godina poboljšani zdravstveni ishodi rezultirali su povećanjem očekivane životne dobi kod muškaraca za 14 posto (na 71,4 godine), a kod žena za 17 posto (na 79,3 godine), no još su uvijek velike razlike među zemljama [12 posto]¹. Ako to svedemo na upotrebu lijekova, gledajući na razdoblje od 2000. do 2009. godine, porast očekivanog trajanja života iznosio je 1,74 godine od čega sa 73 posto pridonose lijekovi, a ostalih 23 posto visina prihoda, stupanj obrazovanosti, cijepljenje, smanjenje rizičnih faktora i pristup zdravstvenom sustavu².
- U razdoblju od 1965. do 1995. godine, zahvaljujući upotrebi inovativnih lijekova, smrtnost od ishemijske bolesti srca smanjena je za 41 posto, od čira na želucu za 61 posto, od visokog tlaka za 67 posto te od ateroskleroze za 68 posto³.
- U liječenju karcinoma od 1980. do 2008. godine doprinos inovativnih lijekova ogleda se u produljenju očekivanog trajanja života za tri godine⁴.
- Uvođenje novih kardiovaskularnih lijekova u vremenu od 1995. do 2003. godine dovelo je do smanjenja troškova hospitalizacije za gotovo četiri puta⁵.
- Upotreba lijekova koji odgađaju simptome Alzheimerove bolesti za gotovo 50 posto smanjuje ukupne troškove liječenja⁷.

TRENDVI

EUROPSKA FEDERACIJA FARMACEUTSKE INDUSTRIJE I UDRUGA (EFPIA) JEDNOM GODIŠNJE IZLAZI SA EDICIJOM „FARMACEUTSKA INDUSTRIJA U BROJKAMA“ I DONOSI DETALJNA IZVJEŠĆA, KOJA SE ODOSE NA ZDRAVSTVENU SKRB TE NA FARMACEUTSKU I ZDRAVSTVENU INDUSTRIJU ŠIROM SVIJETA, ANALIZIRAJUĆI SLJEDEĆE TEME:

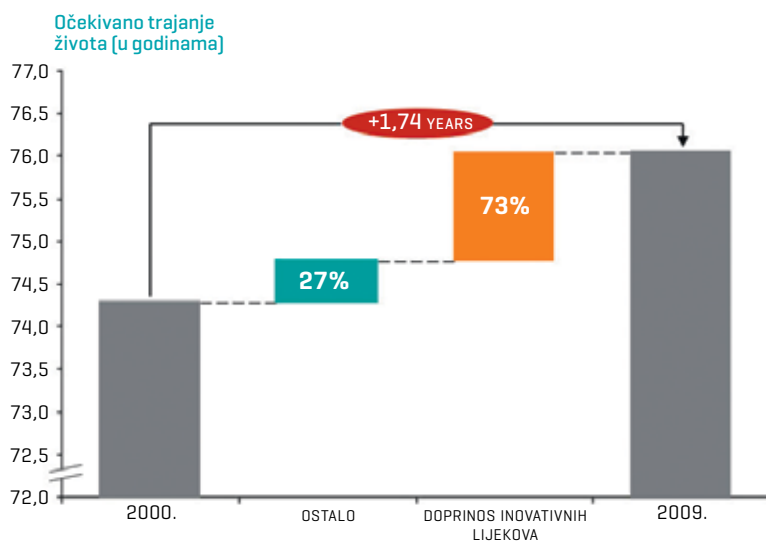
- Istraživanje i razvoj (R&D) u Europi
- Proizvodnja i zapošljavanje u farmaceutskoj industriji
- Prodaja farmaceutika i vrijednost tržišta
- Farmaceutska trgovinska bilanca

IZDVAJAMO GLAVNE TRENDOVE

Inovativna farmaceutska industrija može odigrati ključnu ulogu u obnavljanju Europe i osigurati joj buduću konkurentnost u sve naprednijem globalnom gospodarstvu. Procjenjuje se da je inovativna farmaceutska industrija 2012. godine u Europi investirala oko 30 mld. eura u istraživanje i razvoj. Inovativna farmaceutska industrija izravno zapošljava 700.000 djelatnika i generira još tri do četiri puta više radnih mjesta neizravno, i prije i poslije same farmaceutske proizvodnje. Međutim, ovaj sektor suočava se s velikim izazovima. Uz dodatne regulatorne prepreke i rastuće troškove istraživanja i razvoja, industrija je ozbiljno pogođena i fiskalnim mjerama štednje koje od 2010. godine postepeno uvodi sve više zemalja u Europi. U novim zemljama s rastućim gospodarstvom, poput Brazila, Kine i Indije, bilježi se brzi rast tržišta i poslovanja u području istraživanja, što dovodi do migracije prodajnih i istraživačkih aktivnosti iz Europe na ova brzo rastuća tržišta. U 2012. godini tržište Kine i Brazila naraslo je za 16, odnosno 21 posto u usporedbi s prosječnim rastom pet najvećih tržišta u Europi, koji je iznosio minus dva posto, te SAD-om s minus jedan posto [izvor: IMS Retail Drug Monitor, veljača 2013.].

Tijekom 2012. godine, u Sjevernoj Americi je realizirano 41 posto ukupne svjetske prodaje farmaceutske industrije u usporedbi s 26,7 posto koliko je realizirano u Europi. Prema IMS podacima o prodaji inovativnih lijekova koji su ušli na tržište u razdoblju od 2007. do 2011. godine, 62 posto prodaje realizirano je na američkom tržištu a 18 posto na europskom. Fragmentacija farmaceutskog tržišta u EU otvorila je mogućnosti za unosnu paralelnu trgovinu. To nije dobro niti za socijalno osiguranje ni za pacijente, a uz to, lišava industriju dodatnih izvora financiranja istraživanja i razvoja. Procjenjuje se da je vrijednost paralelne trgovine, po tvorničkim cijenama, u 2011. godini iznosila pet milijardi eura.

DOPRINOS INOVATIVNIH LIJEKOVA PRODULJENJU OČEKIVANOG TRAJANJA ŽIVOTA (200.-2009.)

IZVOR: LICHTENBERG, F: PHARMACEUTICAL INNOVATION AND LONGEVITY GROWTH IN 30 DEVELOPING OECD AND HIGH-INCOME COUNTRIES, 2000-2009 (2012)

vativnih lijekovi na osnovnu i 17 na dopunsku Listu lijekova HZZO-a.

Investicija u zdravlje opravdana je i zbog ekonomskih razloga jer za svaku uloženu kunu u liječenje hipertenzije uštedimo devet kuna, u liječenje zatajenja srca uštedimo sedam kuna, a za liječenje dijabetesa šest kuna⁵. Drugim riječima,

mora se paziti na ukupan trošak u zdravstvu, a ne samo na cijenu lijeka. Na koncu, zdraviji ljudi troše manje novca iz zdravstvenog proračuna, ali i kreiraju zdravije i produktivnije društvo. Stoga se zdravstvena potrošnja ne smije promatrati samo kao trošak već kao investicija i na taj se način treba na nju gledati. ■

IZVORI

- 1 United Nations: World Population Prospects – The 2010 Revision (2011).
- 2 Lichtenberg, F: Pharmaceutical Innovation and Longevity growth in 30 developing OECD and high-income countries. 2000-2009 (2012).
- 3 US national Center for Health Statistic (1998); PhRMA (2012).
- 4 Smith, B: The future of Pharma (2011).
- 5 Roebuck et al: Increased Drug Spending medication Adherence Leads To Lower Health Care Use And Costs Despite increased drug spending (2011).
- 6 Lichtenberg, F: Have newer Cardiovascular drugs Reduced Hospitalization? Evidence from Longitudinal Country-level Data on 20 OECD Countries, 1995-2003 82009).
- 7 A.T.Kaerney analysis based Alzheimer's Disease 82010).